

**ARMOEDEMONTOR 2019
GEMEENTE RIDDERKERK**

Armoedemonitor 2019 gemeente Ridderkerk

Onderzoek naar de omvang en samenstelling van de doelgroepen voor het gemeentelijke armoedebeleid en het gebruik van inkomensondersteunende regelingen in de gemeente Ridderkerk.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Ridderkerk

Datum

Mei 2020

Auteurs

Michelle Ellens
Reimer Vonk

Databewerking

Johan Knol

Geografische kaarten

Pieter-Jan Karsijns

Grafische ondersteuning

Senne Trip

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en/ of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veelevoudigd en/ of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Grafische samenvatting.....	4
Samenvatting.....	6
1. Minima in beeld	10
2. Schatting huishoudens hoger inkomen en werkende minima.....	17
3. Minimakinderen tot 18 jaar in beeld	18
4. Minimaregelingen	22
5. Wmo en schuldhulpverlening	28
Bijlage 1. Methodiek Armoedemonitor	30
Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken	32
Bijlage 3. Kenmerken kinderen	33
Bijlage 4. Kenmerken minima tot 100 procent Wsm	34
Bijlage 5. Kenmerken personen tot 110 procent Wsm.....	35
Bijlage 6. Afkortingen	36

Inleiding

Sinds 2014 maakt KWIZ jaarlijks een Armoedemonitor voor de gemeente Ridderkerk. De Armoedemonitor geeft inzicht in de doelgroep (omvang en kenmerken) van het minimabeleid, alsmede het bereik van de regelingen.

Opzet Armoedemonitor

De Armoedemonitor beschrijft de doelgroep voor het lokale armoedebeleid aan de hand van een aantal kenmerken. Daarnaast brengt de monitor het gebruik en bereik van de verschillende minimaregelingen in beeld. De gegevens over de omvang en samenstelling van de doelgroep geven de situatie per 31 december 2019 weer (peildatum minimapopulatie), op basis van het inkomen op het Wettelijk sociaal minimum (Wsm). Het gebruik van de regelingen is gemeten over het jaar 2019. De cijfers worden (waar mogelijk) vergeleken met die van de Armoedemonitor 2018 en 2017.

Onderzoeksmethode Armoedemonitor

De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van haar inwoners. Door gebruik van diverse informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minimahuishoudens, maken we een inschatting van het aantal minimahuishoudens op 31 december 2019. Daarvoor zijn registraties van de volgende voorzieningen gebruikt: de Participatiewet, minimaregelingen, collectieve zorgverzekering en kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Tevens zijn voor dit onderzoek de registraties van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet (JW) en schulddienstverlening via PLANgroep meegenomen. Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld op de omvang en samenstelling van de minimapopulatie, de mate van gebruik van voorzieningen en de overlap in het gebruik van voorzieningen op andere beleidsterreinen. Daarnaast is een bestand van de Kamer van Koophandel met daarin alle ZZP'ers in de gemeente gekoppeld aan de BRP. Op die manier wordt inzichtelijk hoeveel ZZP'ers gebruikmaken van het minimabeleid.

Omdat wij niet over inkomensgegevens van alle inwoners beschikken, is er een groep die, doordat ze geen gebruik maakt van de minimaregelingen, niet in de registratiebestanden voorkomt. Dit betekent dat het feitelijk aantal minima iets hoger ligt dan in deze Armoedemonitor wordt gerapporteerd. Wanneer we het in deze monitor hebben over minimahuishoudens zijn dit de huishoudens die we in beeld hebben gekregen via de bovenstaande onderzoeksmethode; daarmee hebben ongeveer 90 procent van de minimahuishoudens in de gemeente in beeld. De huishoudens die in beeld zijn op basis van bovenstaande methodiek beschouwen we als doelgroep voor het minimabeleid. De overige circa 10 procent maakt geen gebruik van het minimabeleid en ook niet van andere ondersteuning vanuit de Participatiewet waardoor ze niet als minima bekend zijn bij de gemeente. Het is op basis van de onderzoeksmethodiek ook niet mogelijk om deze groep in beeld te krijgen. Het is mogelijk dat een deel van die groep ook geen gebruik wil maken van gemeentelijke ondersteuning.

De kenmerken van het huishouden zijn gebaseerd op de kenmerken van de oudste persoon in het huishouden.

Leeswijzer

Na de samenvatting waarin de belangrijkste kenmerken van de minimapopulatie visueel worden weergegeven, worden de belangrijkste ontwikkelingen beschreven in de samenvattende analyse. In de daaropvolgende hoofdstukken wordt de minimapopulatie in kaart gebracht, evenals de overlap met de Jeugdwet, Wmo en schulddienstverlening. Daarnaast wordt een schatting gegeven van het aantal huishoudens met een inkomen tot 140 procent Wsm en geven we het aantal ZZP'ers dat gebruikmaakt van minimaregelingen weer.

De bijlagen geven een aantal achterliggende cijfers weer. In bijlage 2 worden de kenmerken van alle huishoudens weergegeven. In bijlage 3 staan de kenmerken van alle kinderen in de

gemeente. Bijlage 4 geeft een overzicht van de kenmerken van de huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm. In bijlage 5 staan de kenmerken van de minimapopulatie op persoonsniveau uitgewerkt.

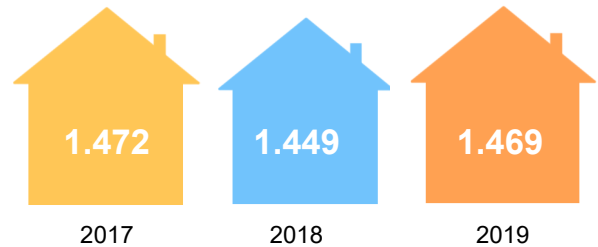
In de tabellen worden aantallen kleiner dan 10 niet weergegeven om de anonimiteit van de inwoners te kunnen waarborgen. In dat geval zijn categorieën samengevoegd. Alle landelijke cijfers zijn afkomstig van het CBS en vergelijking met andere gemeenten wordt gedaan op basis van ervaringscijfers van KWIZ.

MINIMA IN RIDDERKERK

Aantal minimahuishoudens

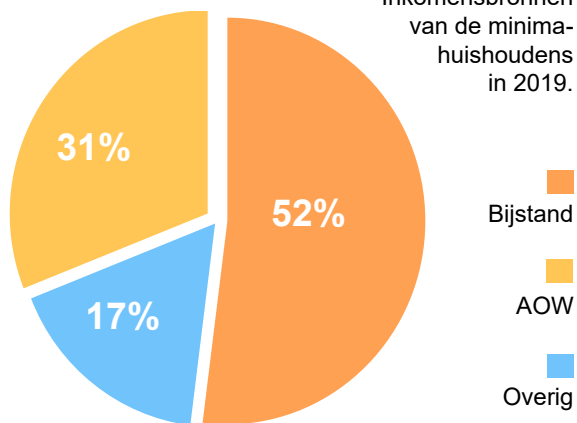
7%

van de huishoudens hebben een inkomen tot 110% van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm), dit zijn **1.469** huishoudens.

Inkomensbron

Inkomensbronnen van de minima-huishoudens in 2019.

Bijstand

Aantal minimahuishoudens met een bijstandsuitkering in 2019.

Minimakinderen

12%

van alle kinderen tot 18 jaar groeit op in een huishouden met een inkomen tot 110% Wsm, dit zijn **1.001** kinderen.

2017
897

2018
976

2019
1.001

Langdurige minima

64% van alle minima heeft al drie jaar of langer een minimuminkomen.

Wijken

12%

van alle huishoudens in **Centrum** heeft een inkomen tot 110% Wsm. Ook in de wijk Oost is het aandeel minima hoger dan gemiddeld in de gemeente, namelijk 9%.

Eenoudergezinnen

37%

van de eenoudergezinnen (op huishoudniveau) heeft een inkomen tot 110% Wsm. Kinderen in een eenoudergezin groeien zes keer zo vaak op in een minimahuishouden als kinderen in een tweeoudergezin.

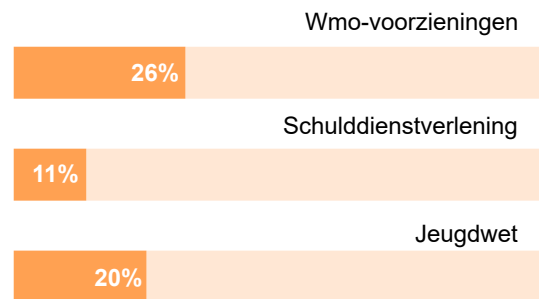
Niet-westerse achtergrond

29%

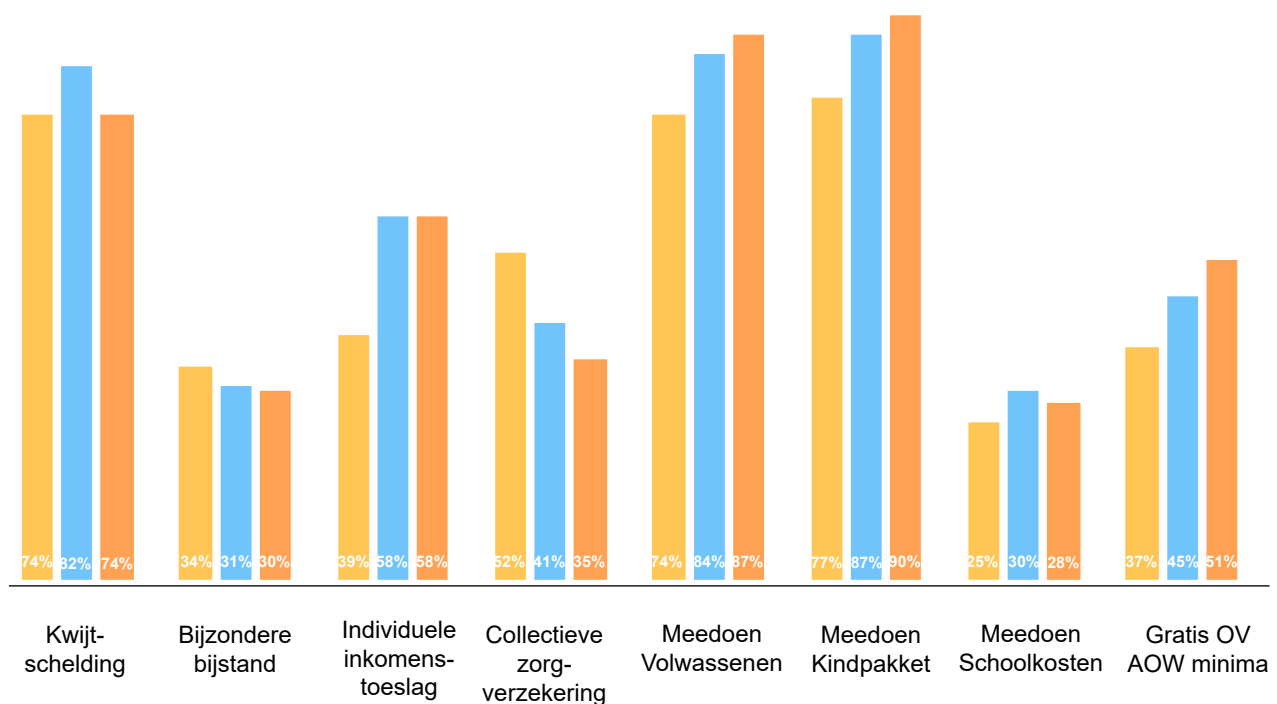
van alle huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond heeft een inkomen tot 110% Wsm.

Minimaproblematiek

Minimaregelingen

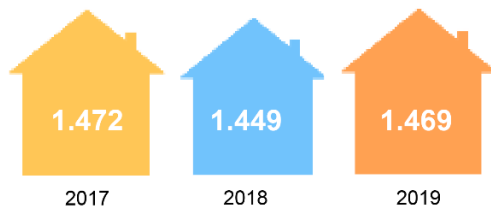
2017 2018 2019

Samenvatting

In deze samenvatting staat een aantal kenmerken van de minimapopulatie in 2019 (huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm). We vergelijken deze doelgroep voor het minimebeleid met de minimahuishoudens van 2017 en 2018.

Ontwikkelingen minimapopulatie

Minimahuishoudens 2017 – 2019

Op 31 december 2019 heeft de gemeente 1.469 huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm in beeld, dat is 7 procent van alle huishoudens in de gemeente. Iets meer dan de 5 procent die we gemiddeld zien in gemeenten van vergelijkbare grootte. Sinds 2017 is het aantal minimahuishoudens in de gemeente stabiel.

Hoewel het aantal huishoudens met een inkomen tot 110 procent Wsm al een paar jaar stabiel is, is de samenstelling van deze groep wel veranderd. Zo is het aantal huishoudens met een inkomen tot 100 procent gestegen, naar het hoogste aantal in de afgelopen jaren (2017: 1.131, 2018: 1.059, 2019: 1.173). Deze stijging komt doordat de gemeente meer huishoudens met een overig inkomen in beeld heeft; het aantal bijstandsgerechtigden daalde juist licht. Ook landelijk neemt het aantal bijstandsuitkeringen gestaag af.

Iets minder dan de helft van de minimahuishoudens is alleenstaand, 34 procent heeft thuiswonende kinderen. Met name het aantal (en aandeel) eenoudergezinnen is gestegen ten opzichte van voorgaande jaren: in 2017 waren dit er 238 (16 procent), in 2019 zijn dit er 284 (19 procent van alle minima). Ook het aantal minimahuishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond is toegenomen (van 582 in 2017 naar 645 in 2019).

Van alle 1.469 minima staan 59 huishoudens ingeschreven als ZZP'er. In 2018 maakten 38 ZZP'ers gebruik van het minimebeleid.

Doelgroepen

Eenoudergezinnen hebben vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen: 37 procent van alle eenoudergezinnen in de gemeente heeft een inkomen tot 110 procent Wsm. In 2017 was dit aandeel nog 33 procent. Daarnaast zijn huishoudens tot 45 jaar vaker minima dan huishoudens van 45 jaar of ouder. Naar herkomst hebben huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond relatief vaak een minimuminkomen; 29 procent van alle huishoudens met een dergelijke achtergrond heeft een inkomen tot 110 procent Wsm. Van de huishoudens met een Nederlandse achtergrond heeft 4 procent een minimuminkomen. Tenslotte hebben huishoudens in de wijken Centrum, Oost en Bolnes net als in voorgaande jaren vaker dan gemiddeld een minimuminkomen.

Nieuwe minima en langdurige minima

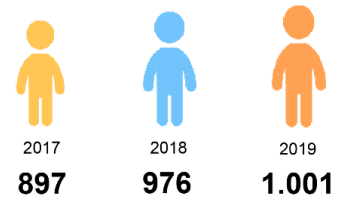
Op 31 december 2019 hadden 942 huishoudens (64 procent) al drie jaar of een inkomen tot 110 procent Wsm. Huishoudens met een AOW-uitkering en huishoudens zonder kinderen hebben vaker dan gemiddeld langdurig een minimuminkomen.

In 2019 zijn 181 huishoudens 'ingestroomd' in de minimapopulatie, zij vormen 12 procent van alle minimahuishoudens. Dit aandeel is lager dan in 2017 en 2018, de instroom neemt dus af. Het aantal en aandeel minima dat 1 tot 3 jaar een minimuminkomen heeft neemt toe. Hoewel er minder instroom is, hebben huishoudens die al een minimuminkomen hebben moeite om weer

uitstromen uit de minimapopulatie. Hierdoor zijn steeds meer huishoudens langdurig aangewezen op een minimuminkomen.

Minimakinderen

Tussen 31 december 2017 en 31 december 2019 is het aantal minimakinderen tot 18 jaar dat bij de gemeente in beeld is geleidelijk toegenomen van 897 in 2017, naar 976 in 2018, naar 1.001 in 2019. Dit betekent dat in 2019 bijna 12 procent van alle kinderen opgroeit in een minimahuishouden. In 2019 zijn er zowel meer minimagezinnen met een bijstandsuitkering als minimagezinnen met een overig inkomen dan in 2017. Naar kenmerken is met name het aantal minimakinderen uit eenoudergezinnen en het aantal minimakinderen met een niet-westerse migratieachtergrond gestegen (van 532 in 2017 naar 601 kinderen in 2019),

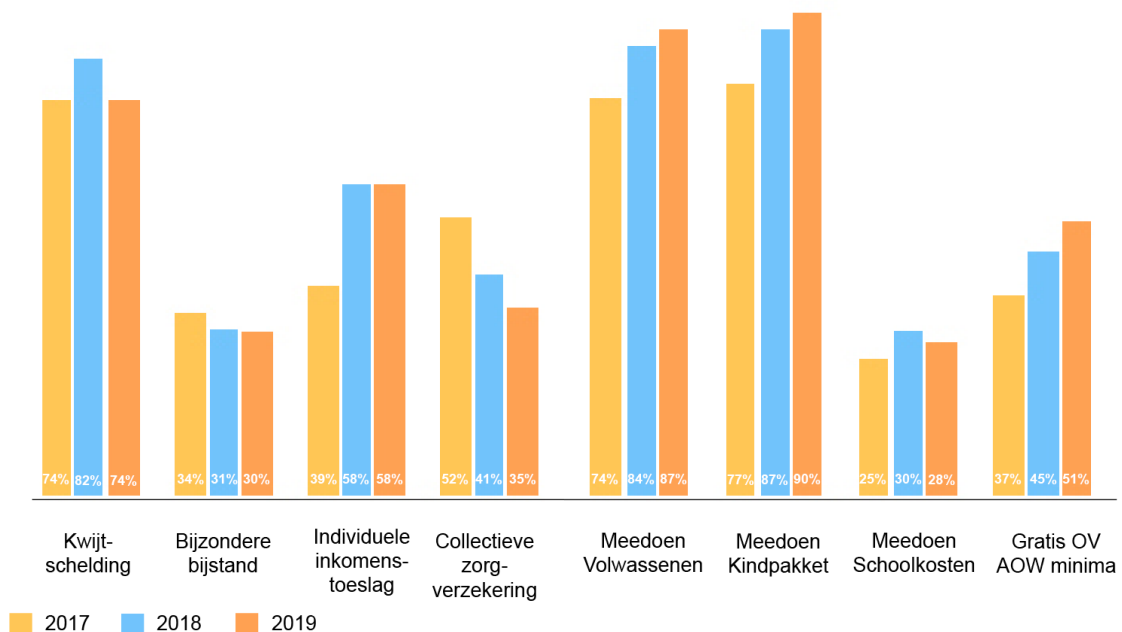

Sommige kinderen hebben meer kans op armoede dan andere kinderen: zo groeien kinderen in een eenoudergezin, kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond en kinderen uit de wijken Centrum, Oost, Bolnes en West groeien vaker dan kinderen uit andere gezinnen op in een minimahuishouden.

115 minimakinderen hebben in 2019 een indicatie vanuit de Jeugdwet, dat zijn er iets meer dan in 2017 (103 kinderen) en 2018 (101). Dit betekent dat 11 procent van alle minimakinderen een indicatie voor de Jeugdwet heeft, dat is vaker dan kinderen die niet in een minimahuishouden opgroeien (9 procent).

Regelingen

In de volgende figuur staat het bereik per regeling in 2017, 2018 en 2019. Dit is het gebruik van de regeling, afgezet tegen de doelgroep.

Onderstaand wordt het bereik van de gemeente Ridderkerk vergeleken met dat in de gemeenten Barendrecht en Albrandswaard. Tevens geven we het gemiddelde bereik in andere gemeenten weer.

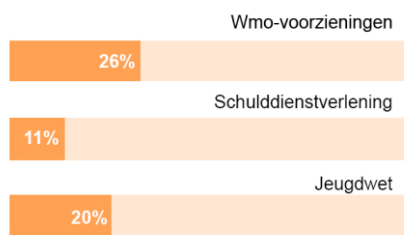
Tabel S2. Bereik regelingen BAR-gemeenten en gemiddeld bij andere gemeenten

Regeling	Ridderkerk	Barendrecht	Albrandswaard	Gemiddeld andere gemeenten
Kwijtschelding	74%	81%	86%	70 à 75%
Bijzondere bijstand	30%	25%	26%	25 à 30%
Individuele inkomenstoelage	58%	41%	53%	50 à 55%
Collectieve zorgverzekering	35%	52%	30%	35 à 40%
Meedoen: volwassenen (Ridderkerkpas)	87%	36%	37%	40 à 45%
Meedoen: Kindpakket	90%	66%	65%	50 à 55%
Meedoen: schoolkosten	28%	30%	34%	40 à 45%

- Het gebruik van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is iets gestegen, van 841 huishoudens in 2017 naar 873 huishoudens in 2019. Doordat de doelgroep die in beeld is bij de gemeente in 2019 groter is dan in 2017, is het bereik gelijk gebleven (74 procent). Het bereik is ten opzichte van 2018 wel gedaald; in 2018 was het bereik van de kwijtschelding 82 procent. Het bereik in 2019 ligt in lijn met het gemiddelde van 70 tot 75 procent dat we bij andere gemeenten zien;
- De bijzondere bijstand kent in 2019 een bereik van 30 procent, dat is een lichte daling ten opzichte van 2017 (34 procent) en 2018 (31 procent). Het bereik van de bijzondere bijstand is vergelijkbaar met het gemiddelde bereik van 25 tot 30 procent dat we bij de meeste gemeenten vinden;
- Het bereik van de individuele inkomenstoelage is in 2019, net als in 2018, 58 procent. In 2017 was dit nog 39 procent. In twee jaar tijd is het aantal gebruikers met meer dan de helft toegenomen, van 258 naar 413 huishoudens. Bij andere gemeenten zien we gemiddeld een bereik van 50 tot 55 procent, het bereik in Ridderkerk ligt hier iets boven;
- Het gebruik van de collectieve zorgverzekering schommelt de laatste jaren: in 2017 maakten 845 huishoudens hier gebruik van, in 2018 waren dit 1.022 huishoudens en in 2019 is dat weer gedaald naar 895 huishoudens. Hierdoor ligt het bereik ook een stuk lager, namelijk 35 procent. Net als in 2017 en 2018 maakt het overgrote deel van deze huishoudens gebruik van het pakket van CZ;
- Het bereik van de regeling Meedoen voor volwassenen is sinds 2017 ieder jaar gestegen. In 2017 was het bereik 74 procent, in 2018 84 procent en in 2019 87 procent. Ook het gebruik is sinds 2017 ieder jaar gestegen: in 2017 maakten 1.089 huishoudens gebruik van deze regeling, in 2019 waren dit er 1.280. Een bereik van 87 procent is hoog voor een participatieregeling voor volwassenen. Bij andere gemeenten is het bereik gemiddeld 40 à 45 procent voor een participatieregeling voor volwassenen;
- Het gebruik van de regeling Meedoen Kindpakket is de laatste jaren eveneens gestegen, naar 503 huishoudens (2017: 397). Het bereik is gestegen van 77 procent in 2017 naar 90 procent in 2019. Dat bereik ligt een stuk hoger dan het gemiddelde bereik van kindregelingen in andere gemeenten (tussen de 50 en 55 procent);
- Het bereik van deze regeling is in 2019 iets gestegen ten opzichte van in 2017, van 25 naar 28 procent. In 2019 hebben 72 huishoudens van deze regeling gebruikgemaakt. Het bereik in 2019 ligt echter 2 procentpunten lager dan in 2018 doordat de gemeente in 2019 meer minimaalhuishoudens in beeld heeft, waardoor de doelgroep groter is dan in 2018;
- 128 huishoudens van AOW-gerechtigde leeftijd hebben in 2019 gebruikgemaakt van gratis openbaar vervoer van de RET. Dit betekent dat 51 procent van de doelgroep in 2019 gebruik heeft gemaakt van deze regeling. Het gebruik en bereik ligt hiermee hoger dan in 2017 en 2018;
- In 2019 hebben vijf huishoudens gebruikgemaakt van de individuele studietoelage. De doelgroep kan, op basis van de voor dit onderzoek gebruikte bestanden, niet worden vastgesteld;

- Gemiddeld gezien maken minima met kinderen, bijstandsgerechtigden en minima met een niet-westerse migratieachtergrond van meer regelingen gebruik dan minima met andere kenmerken. Dat was in voorgaande jaren ook zo. Wel is het aantal regelingen dat een huishouden gebruikt toegenomen van gemiddeld 2,4 regelingen per huishouden in 2017 naar gemiddeld 2,5 regelingen in 2019. Dat is logisch, aangezien de meeste regelingen in 2019 ook een hoger bereik kennen;
- Het bereik van de meeste regelingen in de gemeente Ridderkerk ligt hoger dan in Albrandswaard en Barendrecht. Het bereik van de kwijtschelding en meedoenregeling schoolkosten ligt lager. Kanttekening bij deze vergelijking is wel dat de inkomensgrenzen voor de regelingen per gemeente verschillen.

Meervoudige problematieken

Een deel van de minimahuishoudens heeft ook andere ondersteuningsvragen: 26 procent heeft een of meerdere Wmo-voorzieningen, 11 procent is in beeld bij schulddienstverlening en 20 procent van de minimagezinnen heeft een indicatie vanuit de Jeugdwet. Minimahuishoudens maken vaker van deze andere vormen van ondersteuning gebruik dan huishoudens met een hoger inkomen.

Bij andere gemeenten zien we een gemiddelde overlap van minima met Wmo van 20 à 25 procent, met SDV van 10 procent en met de Jeugdwet (op huishoudniveau) van 15 à 25 procent. Zowel het totaal aantal huishoudens als het aantal minimahuishoudens dat gebruikmaakt van de Wmo is in de periode 2017-2019 gestegen. Bij de SDV is juist het omgekeerde het geval, in 2019 doorliepen minder huishoudens (minima én niet-minima) een traject SDV dan in 2017. In 2018 en 2019 doorliepen nagenoeg evenveel huishoudens een traject, maar in 2019 bestond deze groep voor een iets groter deel uit minimahuishoudens.

1. Minima in beeld

De gemeente Ridderkerk hanteert voor het minimabeleid een bovengrens van 110 procent van het Wettelijk sociaal minimum. In dit hoofdstuk beschrijven we de kenmerken en ontwikkelingen van deze doelgroep over de periode 2017-2019¹. De peildatum is 31 december van het desbetreffende jaar.

1.1. Aantal minimahuishoudens redelijk stabiel

In 2019 is het aantal minimahuishoudens dat de gemeente in beeld heeft ongeveer gelijk aan het aantal minimahuishoudens in 2017, na een kleine daling in 2018 (1.472 in 2017, 1.449 in 2018, 1.469 in 2019). In 2019 heeft 7 procent van alle huishoudens in de gemeente een minimuminkomen. Dat is iets meer dan de 5 procent die we gemiddeld zien bij gemeenten met minder dan 50.000 inwoners.

Hoewel het aantal minimahuishoudens in 2019 nagenoeg gelijk is aan het aantal in 2017, is de samenstelling van de groep minimahuishoudens wel veranderd. Zo zijn er meer huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm en minder huishoudens met een inkomen tussen 100 en 110 procent Wsm.

Tegelijkertijd is in dezelfde periode het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering juist iets gedaald, van 781 (53 procent) in 2017 naar 757 (52 procent) in 2019. Deze trend is in lijn met landelijke cijfers: landelijk is het aantal bijstandsuitkeringen sinds 2017 ieder jaar gedaald². Ook het aantal huishoudens met een inkomen vanuit de AOW is sinds 2017 ieder jaar afgenomen, van 283 (19 procent) in 2017 naar 251 (17 procent) in 2019. De groei van het aantal minima met een inkomen tot 100 procent Wsm (en tot 110 procent Wsm) wordt dus verklaard door een toename van het aantal huishoudens met een overig inkomen, zoals de WW of een kleine (bij)baan. Deze stijging is het sterkst tussen 2018 en 2019 (+ 47 huishoudens).

Tabel 1.1.1 Huishoudens naar inkomen in Ridderkerk

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2017		2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	1.131	5,4%	1.059	5,0%	1.173	5,6%
100% tot 110%	341	1,6%	390	1,9%	296	1,4%
<i>Subtotaal</i>	<i>1.472</i>	<i>7,0%</i>	<i>1.449</i>	<i>6,9%</i>	<i>1.469</i>	<i>7,0%</i>
Overig	19.451	92,9%	19.538	93,1%	19.591	93,0%
Totaal	20.923	100%	20.987	100%	21.060	100%

Tabel 1.1.2 Inkomensbron minima, inkomen tot 110% Wsm

Inkomensbron	2017		2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Participatiewet	781	53%	769	53%	757	52%
AOW	283	19%	266	18%	251	17%
Ander inkomen	408	28%	414	29%	461	31%
Totaal	1.472	100%	1.449	100%	1.469	100%

Op basis van de door KWIZ ontwikkelde Armoede Index, een schattingsmodel op basis van uitgebreide CBS-gegevens, is een schatting te maken van de inkomensbron van de groep met een ander inkomen. Dit leidt tot de volgende aantallen:

¹ In dit hoofdstuk worden de kenmerken van huishoudens tot 110 procent Wsm weergegeven. In de bijlagen worden de kenmerken van huishoudens tot 100 procent Wsm (bijlage 4) en personen tot 110 procent Wsm (bijlage 5) gegeven.

² Bron: CBS.

Tabel 1.1.3 Schatting inkomensbron minima met een ander inkomen, inkomen tot 110% Wsm

Bron van inkomen 'Ander inkomen' (schatting)	Aantal	%
WW-ontvangers	80	17%
Arbeidsongeschikten	131	29%
Inkomen uit arbeid	125	27%
Inkomen uit eigen onderneming	125	27%
Totaal	461	100%

1.2. Stijging aantal eenoudergezinnen

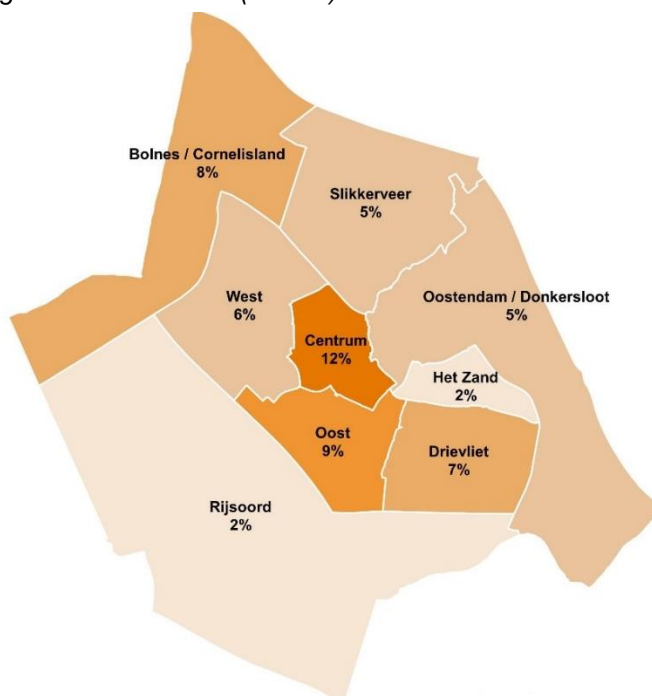
Net als in 2017 en 2018 bestaat in 2019 bijna de helft van de minimahuishoudens uit alleenstaanden, al is het aantal alleenstaanden in de minimapopulatie wel wat gedaald, van 706 in 2017 naar 673 in 2019. Het aantal eenoudergezinnen is daarentegen gestegen: van 238 in 2017 (16 procent) naar 284 in 2019 (19 procent). Daarmee is ook het aandeel minima onder eenoudergezinnen gestegen, in 2017 was 33 procent van alle eenoudergezinnen een minimahuishouden, in 2019 was dit 37 procent. In 2019 zijn eenoudergezinnen ruim vijf keer zo vaak minima dan gemiddeld in de gemeente (7 procent).

Het grootste deel van de minimahuishoudens 45 jaar of ouder: 43 procent heeft een leeftijd van tussen de 45 jaar en de AOW-leeftijd en 17 procent heeft de AOW-leeftijd bereikt. Tegelijkertijd zien we juist een groei van het aantal en aandeel minima dat tussen de 27 en 45 jaar oud is (van 30 procent in 2017 naar 34 procent in 2019).

Ten opzichte van 2017 is het aantal minimahuishoudens met een Nederlandse achtergrond gedaald (- 65 huishoudens) en het aantal minimahuishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond gestegen (+ 63 huishoudens). In 2019 zijn beide groepen hierdoor ongeveer even groot, terwijl in 2017 de groep Nederlandse minima een stuk groter was. Net als in 2017 woont een groot deel van de minimahuishoudens in de wijken Centrum (21 procent) en Bolnes (19 procent), hoewel deze aandelen iets kleiner zijn geworden. Daarentegen woont in 2019 een groter deel van alle minimahuishoudens in de wijken Oost en Drievliet dan in 2017 (respectievelijk 18 en 17 procent).

Sommige huishoudens zijn vaker minima dan andere huishoudens: dit zijn, zoals hierboven genoemd, eenoudergezinnen, maar ook huishoudens tot 45 jaar oud en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond vaker een minimuminkomen dan andere huishoudens. Zo zijn huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond ruim zeven keer zo vaak minima als huishoudens met een Nederlandse achtergrond. Naar wijk is het aandeel minima het hoogst in iken Centrum, Oost en Bolnes; in de wijk Centrum heeft 12 procent van alle huishoudens een inkomen tot 110 procent Wsm, in Oost is dit 9 procent en in Bolnes/Cornelisland is het 8 procent (gemiddeld: 7 procent). In onderstaande kaart staat het aandeel minimahuishoudens afgezet tegen het totaal aantal huishoudens per wijk weergegeven.

Figuur 1.2.1. Aandeel (relatief) minimahuishoudens tot 110% Wsm, per wijk

Verdeling naar kenmerken

In de volgende tabel staat de verdeling van minimahuishoudens naar diverse kenmerken. We vergelijken de minimapopulatie met alle huishoudens in de gemeente om zo per kenmerk het aandeel minima te kunnen weergeven (in de kolom 'Aandeel minima t.o.v. alle huish.').

Tabel 1.2.2 Kenmerken minima, inkomen tot 110% Wsm

Categorie	2017 %	2018 %	2019 Aantal	%	Aandeel Minima t.o.v. alle huish.
Huishoudtype					
Alleenstaand	48%	47%	673	46%	9%
Eenoudergezin	16%	17%	284	19%	37%
Meerpers zonder kinderen	21%	20%	286	20%	3%
Meerpers met kinderen	15%	16%	226	15%	6%
Totaal	100%	100%	1.469	100%	7%
Leeftijdscategorie					
Tot 27 jaar	7%	6%	82	6%	16%
27 tot 45 jaar	30%	32%	498	34%	10%
45 tot AOW-leeftijd	44%	44%	638	43%	8%
AOW-leeftijd	19%	18%	251	17%	3%
Totaal	100%	100%	1.469	100%	7%
Herkomst					
Nederlandse achtergrond	49%	47%	662	45%	4%
Westerse migratieachtergrond	11%	11%	162	11%	8%
Niet-westerse migratieachtergrond	40%	42%	645	44%	29%
Totaal	100%	100%	1.469	100%	7%
Wijk					
Het Zand	2%	2%	21	1%	2%
Rijsoord	2%	1%	21	1%	2%
Centrum	21%	20%	272	19%	12%
Bolnes	22%	22%	314	21%	8%
Drievliet	14%	16%	247	17%	7%
West	7%	8%	110	8%	6%
Slikkerveer	16%	15%	207	14%	5%
Oost	16%	17%	262	18%	9%
Oostendam en Donkersloot	1%	1%	15	1%	5%
Totaal	100%	100%	1.469	100%	7%

* leeswijzer: van de 1.469 minimahuishoudens is 46 procent (673 huishoudens) alleenstaand. Afgezet tegen alle alleenstaande huishoudens in de gemeente laat de laatste kolom zien dat 9 procent daarvan een minimuminkomen heeft. Onder eenoudergezinnen is dat 37 procent.

1.3. Bijna twee derde van de minimahuishoudens is langdurig minima

Van alle minimahuishoudens in de gemeente Ridderkerk is 64 procent (dat zijn 942 huishoudens) langdurig minima. Dit wil zeggen dat zij al drie jaar of langer aangewezen zijn op een inkomen tot 110 procent Wsm. Dit aandeel is hetzelfde als in 2017 en 2018 en ligt in lijn met landelijke cijfers

Het aandeel *nieuwe* minima in 2019 is lager dan in 2017 en 2018, terwijl het aandeel huishoudens dat tussen de een en drie jaar aangewezen is op een minimuminkomen is toegenomen. Er is dus relatief weinig nieuwe instroom in de minimapopulatie, terwijl huishoudens die al een minimuminkomen hebben moeilijk weer uitstromen. Hierdoor zijn steeds

meer huishoudens langdurig aangewezen op een minimuminkomen. Het valt dus te verwachten dat het aantal (en aandeel) langdurige minima de komende jaren zal groeien.

Van alle minimahuishoudens zijn AOW'ers, huishoudens zonder kinderen, huishoudens met een westerse migratieachtergrond het vaakst langdurig minima. Huishoudens met een overig inkomen (dus niet vanuit de bijstand of AOW), huishoudens met kinderen, huishoudens jonger dan 45 jaar en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond zijn het minst vaak langdurig minima.

Tabel 1.3.1 Kenmerken langdurige minima, inkomen tot 110% Wsm

Categorie	2017	2018	2019		Aandeel langdurige minima t.o.v. alle minima
			Aantal	%	
Duur op minimuminkomen					
Tot en met 1 jaar	15%	16%	181	12%	
1 tot en 3 jaar	21%	20%	346	24%	
3 jaar en langer	64%	64%	942	64%	
Totaal	100%	100%	1.469	100%	
Langdurige minima					
Inkomensbron					
Participatiewet	51%	55%	515	55%	68%
AOW	28%	26%	231	24%	92%
Ander inkomen	21%	19%	196	21%	43%
Totaal	100%	100%	942	100%	64%
Huishoudtype					
Alleenstaand	51%	50%	463	49%	69%
Eenoudergezin	12%	12%	142	15%	50%
Meerpers zonder kinderen	24%	23%	210	22%	73%
Meerpers met kinderen	13%	15%	127	14%	56%
Totaal	100%	100%	942	100%	64%
Leeftijdscategorie					
Tot 27 jaar	3%	2%	35	4%	43%
27 tot 45 jaar	24%	26%	257	27%	52%
45 tot AOW-leeftijd	45%	46%	419	45%	66%
AOW-leeftijd	28%	26%	231	24%	92%
Totaal	100%	100%	942	100%	64%
Herkomst					
Nederlandse achtergrond	53%	50%	433	46%	65%
Westerse migratieachtergrond	12%	13%	108	11%	67%
Niet-westerse migratieachtergrond	35%	37%	401	43%	62%
Totaal	100%	100%	942	100%	64%

1.4. De gemeente heeft 59 ZZP'ers met minimuminkomen in beeld

In 2019 zijn er in de gemeente Ridderkerk 1.750 huishoudens waarvan één of meer personen bij de Kamer van Koophandel ingeschreven staan als ZZP'er. Dat is iets lager dan in 2018, toen waren dit 1.806 huishoudens. Wel zijn er in 2019 meer ZZP-huishoudens met een minimuminkomen: in 2019 zijn 59 van de ZZP-huishoudens (3,4 procent) bij de gemeente in beeld als minimahuishouden. In 2018 waren dit er 38 (2,1 procent).

37 procent van de ZZP-huishoudens die terug te vinden zijn in de minimapopulatie krijgt (ook) een bijstandsuitkering. Twee derde van deze huishoudens heeft thuiswonende kinderen, 64 procent heeft een migratieachtergrond.

Vergeleken met alle ZZP-huishoudens zijn de minimahuishoudens vaker huishoudens zonder kinderen. Ook zijn deze ZZP-huishoudens met een minimuminkomen vaker jonger dan 45 jaar, en hebben zij vaker een migratieachtergrond.

Tabel 1.4.1 ZZP'ers naar inkomen in de gemeente Ridderkerk in 2018 en 2019

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	21	1,2%	35	2,0%
100% tot 110%	17	0,9%	24	1,4%
Totaal minima tot 110%	38	2,1%	59	3,4%
Overig	1.768	97,9%	1.691	96,6%
Totaal	1.806	100%	1.750	100%

Tabel 1.4.2 Kenmerken ZZP'ers, inkomen tot 110% Wsm

Categorie	Minima ZZP'ers		Alle ZZP'ers	
	Aantal	%	Aantal	%
Inkomensbron				
Participatiewet	22	37%	-	-
Andere inkomensbron of AOW	37	63%	-	-
Totaal	59	100%	-	-
Huishoudtype				
Huishoudens zonder kinderen	20	34%	282	16%
Huishoudens met kinderen	39	66%	1.468	84%
Totaal	59	100%	1.750	100%
Leeftijd				
Tot 45 jaar	29	49%	572	33%
45 jaar of ouder	30	51%	1.178	67%
Totaal	59	100%	1.750	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	21	36%	1.283	73%
Migratieachtergrond	38	64%	467	27%
Totaal	59	100%	1.750	100%

Gebruik regelingen onder ZZP'ers

De ZZP'ers kunnen, mits ze voldoen aan de inkomensgrenzen, gebruikmaken van de minimaregelingen van de gemeente. Net als in 2018 wordt in 2019 de collectieve zorgverzekering het meest van alle regelingen gebruikt onder ZZP'ers. Met name het gebruik van de kwijtschelding is in 2019 hoger dan in 2018.

Hieronder is het gebruik per regeling in 2018 en in 2019 weergegeven.

Tabel 1.4.3 Gebruik regelingen door ZZP'ers

Regeling	Aantal 2018	Aantal 2019
Kwijtschelding	8 huishoudens	24 huishoudens
Bijzondere bijstand	9 huishoudens	12 huishoudens
Individuele inkomensvoet	6 huishoudens	10 huishoudens
Collectieve zorgverzekering	31 huishoudens	32 huishoudens
Meedoen Volwassenen	6 huishoudens	4 huishoudens
Meedoen Kindpakket	7 huishoudens	8 huishoudens
Meedoen Schoolkosten	3 huishoudens	3 huishoudens

2. Schatting huishoudens hoger inkomen en werkende minima

In dit hoofdstuk geven we een schatting van het aantal minimahuishoudens met een inkomen tot 140 procent Wsm.

2.1. Aantal minima tot 140 procent Wsm

Op basis van ervaringscijfers van KWIZ, (bewerkte) CBS-gegevens en cijfers van het Sociaal en Cultureel Planbureau over werkende armen komen we tot de volgende aantallen minimahuishoudens en het aantal werkenden per inkomenscategorie.

Tabel 2.1.1 Schatting aantal minimahuishoudens tot 140 procent

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	In beeld in Armoedemonitor	Schatting totaal aantal minimahuishoudens	Schatting aantal werkend
Tot 110%	1.469	1.650	400 à 500
Tot 120%	-	2.100	650 à 700
Tot 130%	-	2.550	750 à 800
Tot 140%	-	3.150	1.050 à 1.100

3. Minimakinderen tot 18 jaar in beeld

In dit hoofdstuk geven we het aantal kinderen tussen 0 en 18 jaar weer dat opgroeit in een minimahuishouden.

3.1. Stijging aantal minimakinderen

In de periode 2017-2019 is het aantal kinderen in een minimahuishouden dat de gemeente in beeld heeft gestegen van 897 in 2017 naar 1.001 in 2019. In 2019 groeit bijna 12 procent van alle kinderen in de gemeente op in een minimahuishouden.

Ten opzichte van 2018 is het aantal kinderen in een huishouden tot 100 procent Wsm is toegenomen, terwijl het aantal minimakinderen met een inkomen tussen 100 en 110 procent Wsm stabiel is gebleven.

In 2019 groeien 566 (56 procent) minimakinderen op in een gezin met een bijstandsuitkering, ongeveer even veel als in 2018. Het aantal kinderen dat opgroeit in een huishouden met een ander inkomen (bijvoorbeeld uit werk) is wederom gestegen.

Deze veranderingen in de groep minimakinderen zijn in lijn met de ontwikkelingen van de minimapopulatie zoals beschreven in hoofdstuk 1, zoals de geleidelijke toename van het aantal minima met een andere inkomensbron en de totale toename van het aantal minimagezinnen.

Tabel 3.1.1 Aantal kinderen in (minima)huishoudens

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2017		2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	n.b.		705	8,3%	734	8,7%
100 tot 110%	n.b.		271	3,2%	267	3,2%
Totaal tot 110%	897	10,8%	976	11,5%	1.001	11,8%
Overig	7.438	89,2%	7.493	88,5%	7.471	88,2%
Totaal	8.335	100%	8.469	100%	8.472	100%

Tabel 3.1.2 Inkomensbron kinderen in minimahuishoudens, inkomen tot 110% Wsm

Inkomensbron	2017		2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Participatiewet	530	59%	567	58%	566	56%
AOW	11	1%	13	1%	16	2%
Ander inkomen	356	40%	396	41%	419	42%
Totaal	897	100%	976	100%	1.001	100%

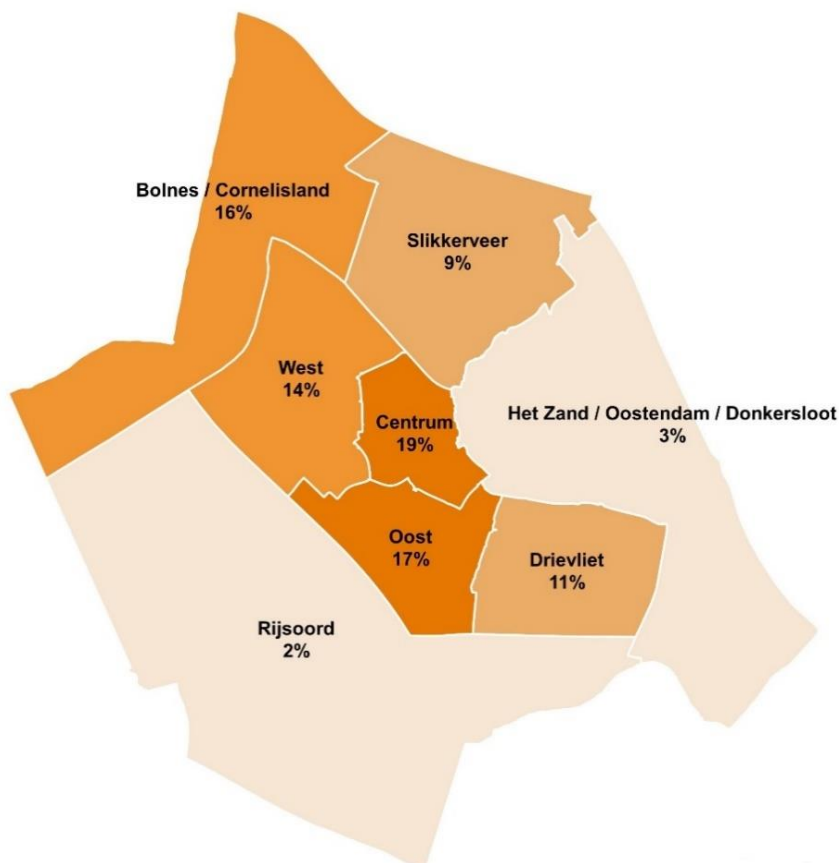
3.2. Stijging aantal minimakinderen in eenoudergezinnen

De stijging van het totaal aantal minimakinderen komt met name doordat er meer minimakinderen in een eenoudergezin in beeld zijn: 531 van alle minimakinderen (53 procent) groeien op in een eenoudergezin. In 2017 waren dit nog 448 kinderen (50 procent). In hoofdstuk 1 was al te zien dat het aantal eenoudergezinnen met een minimuminkomen sinds 2017 gegroeid is. Kinderen in een eenoudergezin groeien zes keer zo vaak op in een minimahuishouden dan kinderen in een gezin met twee ouders: 42 procent van alle kinderen in eenoudergezinnen in de gemeente groeit op in een huishouden met een inkomen tot 110 procent Wsm.

De stijging van het aantal minimakinderen komt ook door een stijging in het aantal minimakinderen met een niet-westerse migratieachtergrond. De groep minimakinderen met een niet-westerse migratieachtergrond is in 2019 met 69 kinderen gegroeid ten opzichte van 2017. Het aantal kinderen met een Nederlandse achtergrond is over deze periode ook gestegen, hetzij in mindere mate (+35 kinderen). Kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeien vaker op in een minimahuishouden dan kinderen met een andere achtergrond. Van alle kinderen met een niet-westerse migratieachtergrond groeit 36 procent op in een minimahuishouden en een groot deel van de minimakinderen woont in de wijken Bolnes (21 procent) en Oost (20 procent).

Afgezet tegen alle kinderen per wijk, groeien kinderen in de wijken Centrum, Oost, Bolnes en West vaker dan gemiddeld op in een minimahuishouden. Waar gemiddeld in de gemeente 12 procent van de kinderen in een minimahuishouden woont, is dat in het Centrum 19 procent van alle kinderen en in Oost, Bolnes en West betreft dit respectievelijk 17, 16 en 14 procent van alle kinderen die in de wijk wonen. In onderstaande figuur staat het aandeel minimakinderen afgezet tegen het totaal aantal kinderen per wijk.

Figuur 3.2.1. Relatief aandeel minimakinderen per wijk tot 110% Wsm

Verdeling naar kenmerken

In de volgende tabel staat een aantal kenmerken van kinderen tot 18 jaar die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 110 procent Wsm. We vergelijken de minimakinderen met alle kinderen in de gemeente om zo per kenmerk het aandeel minimakinderen te kunnen weergeven (in de kolom 'Aandeel minimakinderen.').

Tabel 3.2.2 Kenmerken minimakinderen, inkomen tot 110% Wsm

Categorie	2017	2018	2019		Aandeel minima t.o.v. alle kinderen
			Aantal	%	
Huishoudtype					
Eenoudergezin	50%	49%	531	53%	42%
Meerpers met kinderen	50%	51%	470	47%	7%
Totaal	100%	100%	1.001	100%	12%
Leeftijdscategorie					
Tot 4 jaar	18%	18%	191	19%	10%
4 tot 12 jaar	48%	50%	494	49%	13%
12 tot 18 jaar	34%	32%	316	32%	11%
Totaal	100%	100%	1.001	100%	12%
Herkomst					
Nederlandse achtergrond	35%	33%	348	35%	5%
Westerse migratieachtergrond	6%	6%	52	5%	11%
Niet-westerse migratieachtergrond	59%	61%	601	60%	36%
Totaal	100%	100%	1.001	100%	12%
Wijk					
Rijsoord	1%	1%	11	1%	2%
Centrum	18%	17%	161	16%	19%
Bolnes	21%	22%	208	21%	16%
Drievliet	14%	15%	167	16%	11%
West	8%	7%	67	7%	14%
Slikkerveer	16%	16%	167	17%	9%
Oost	21%	21%	202	20%	17%
Het Zand en Oostendam	1%	1%	18	2%	3%
Totaal	100%	100%	1.001	100%	12%

3.3. Stijging aantal minimakinderen met een indicatie voor de Jeugdwet

In 2019 hebben meer minimakinderen een indicatie voor Jeugdwet gekregen dan in 2017 en in 2018 (115 minimakinderen in 2019 tegenover 103 minimakinderen in 2017 en 101 in 2018). Dit terwijl het totaal aantal kinderen in de Jeugdwet in 2019 juist is gedaald. In 2019 betekent dat 11 procent van alle minimakinderen een indicatie voor de Jeugdwet heeft gekregen, tegenover 9 procent van alle kinderen. Minimakinderen hebben dus bovengemiddeld vaak een indicatie voor de Jeugdwet.

De minimakinderen met een indicatie voor de Jeugdwet zijn verdeeld over 101 huishoudens. Deze huishoudens vormen bijna 20 procent van alle minimahuishoudens met kinderen. 52 procent van de minimakinderen met een indicatie voor de Jeugdwet woont in een huishouden met een bijstandsuitkering, 64 procent groeit op in een eenoudergezin. 51 procent van deze kinderen heeft een Nederlandse achtergrond.

Tabel 3.3.1 Aantal kinderen met indicatie Jeugdwet naar huishoudinkomen

Categorie	2017		2018		2019		Aandeel kinderen in JW t.o.v. alle kinderen
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Kinderen tot 110%	103	14%	101	13%	115	15%	11%
Overige kinderen	606	86%	669	87%	638	85%	9%
Totaal	709	100%	770	100%	753	100%	9%

Tabel 3.3.2 Aantal huishoudens met indicatie Jeugdwet naar huishoudinkomen

Categorie	2017		2018		2019		Aandeel huishoudens in JW t.o.v. alle huishoudens
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Huishoudens tot 110%	86	14%	88	13%	101	15%	20%
Overige huishoudens	549	86%	602	87%	587	85%	14%
Totaal	635	100%	690	100%	688	100%	14%

Tabel 3.3.3 Kenmerken kinderen met indicatie Jeugdwet, inkomen tot 110% Wsm

Categorie	2017	2018	2019		Aandeel kinderen in JW t.o.v. alle kinderen
			Aantal	Aandeel	
Inkomensbron					
Participatiewet	60%	53%	60	52%	-
Overig inkomen	40%	47%	55	48%	-
Totaal	100%	100%	115	100%	-
Huishoudtype					
Eenoudergezin	65%	61%	74	64%	14%
Meerpers met kinderen	35%	39%	41	36%	9%
Totaal	100%	100%	115	100%	11%
Leeftijdscategorie					
Tot 12 jaar	51%	60%	69	60%	10%
12 tot 18 jaar	49%	40%	46	40%	15%
Totaal	100%	100%	115	100%	11%
Herkomst					
Nederlandse achtergrond	55%	46%	59	51%	17%
Migratieachtergrond	45%	54%	56	49%	9%
Totaal	100%	100%	115	100%	11%

4. Minimaregelingen

4.1. Het bereik van de meeste regelingen is gestegen

- Het gebruik van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is iets gestegen, van 841 huishoudens in 2017 naar 873 huishoudens in 2019. Doordat de doelgroep die in beeld is bij de gemeente in 2019 groter is dan in 2017, is het bereik gelijk gebleven (74 procent). Het bereik is ten opzichte van 2018 wel gedaald; in 2018 was het bereik van de kwijtschelding 82 procent. Het bereik in 2019 ligt in lijn met het gemiddelde van 70 tot 75 procent dat we bij andere gemeenten zien;
- De bijzondere bijstand kent in 2019 een bereik van 30 procent, dat is een lichte daling ten opzichte van 2017 (34 procent) en 2018 (31 procent). Het bereik van de bijzondere bijstand is vergelijkbaar met het gemiddelde bereik van 25 tot 30 procent dat we bij de meeste gemeenten vinden;
- Het bereik van de individuele inkomenstoelage is in 2019, net als in 2018, 58 procent. In 2017 was dit nog 39 procent. In twee jaar tijd is het aantal gebruikers met meer dan de helft toegenomen, van 258 naar 413 huishoudens. Bij andere gemeenten zien we gemiddeld een bereik van 50 tot 55 procent, het bereik in Ridderkerk ligt hier iets boven;
- Het gebruik van de collectieve zorgverzekering schommelt de laatste jaren: in 2017 maakten 845 huishoudens hier gebruik van, in 2018 waren dit 1.022 huishoudens en in 2019 is dat weer gedaald naar 895 huishoudens. Hierdoor ligt het bereik ook een stuk lager, namelijk 35 procent. Net als in 2017 en 2018 maakt het overgrote deel van deze huishoudens gebruik van het pakket van CZ;
- Het bereik van de regeling Meedoen voor volwassenen is sinds 2017 ieder jaar gestegen. In 2017 was het bereik 74 procent, in 2018 84 procent en in 2019 87 procent. Ook het gebruik is sinds 2017 ieder jaar gestegen: in 2017 maakten 1.089 huishoudens gebruik van deze regeling, in 2019 waren dit er 1.280. Een bereik van 87 procent is hoog voor een participatieregeling voor volwassenen. Bij andere gemeenten is het bereik gemiddeld 40 à 45 procent voor een participatieregeling voor volwassenen;
- Het gebruik van de regeling Meedoen Kindpakket is de laatste jaren eveneens gestegen, naar 503 huishoudens (2017: 397). Het bereik is gestegen van 77 procent in 2017 naar 90 procent in 2019. Dat bereik ligt een stuk hoger dan het gemiddelde bereik van kindregelingen in andere gemeenten (tussen de 50 en 55 procent);
- Het bereik van deze regeling is in 2019 iets gestegen ten opzichte van in 2017, van 25 naar 28 procent. In 2019 hebben 72 huishoudens van deze regeling gebruikgemaakt. Het bereik in 2019 ligt echter 2 procentpunten lager dan in 2018 doordat de gemeente in 2019 meer minimahuishoudens in beeld heeft, waardoor de doelgroep groter is dan in 2018;
- 128 huishoudens van AOW-gerechtigde leeftijd hebben in 2019 gebruikgemaakt van gratis openbaar vervoer van de RET. Dit betekent dat 51 procent van de doelgroep in 2019 gebruik heeft gemaakt van deze regeling. Het gebruik en bereik ligt hiermee hoger dan in 2017 en 2018;
- In 2019 hebben vijf huishoudens gebruikgemaakt van de individuele studietoelage. De doelgroep kan, op basis van de voor dit onderzoek gebruikte bestanden, niet worden vastgesteld;
- Gemiddeld gezien maken minima met kinderen, bijstandsgerechtigden en minima met een niet-westerse migratieachtergrond van meer regelingen gebruik dan minima met andere kenmerken. Dat was in voorgaande jaren ook zo. Wel is het aantal regelingen dat een huishouden gebruikt toegenomen van gemiddeld 2,4 regelingen per huishouden in 2017 naar gemiddeld 2,5 regelingen in 2019. Dat is logisch, aangezien de meeste regelingen in 2019 ook een hoger bereik kennen;
- Het bereik van de meeste regelingen in de gemeente Ridderkerk ligt hoger dan in Albrandswaard en Barendrecht. Het bereik van de kwijtschelding en meedoenregeling schoolkosten ligt lager. Kanttekening bij deze vergelijking is wel dat de inkomensgrenzen voor de regelingen per gemeente verschillen.

Tabel 4.1.1 Gebruik en bereik regelingen 2017, 2018 en 2019

Regeling	2017	2018	2019
Kwijtschelding			
Doelgroep	1.131	1.059	1.173
Gebruik	841	870	873
Bereik	74%	82%	74%
Bijzondere bijstand			
Doelgroep	1.472	1.449	1.469
Gebruik	500	448	448
Bereik	34%	31%	30%
Individuele inkomenstoelage			
Doelgroep	658	688	711
Gebruik	258	398	413
Bereik	39%	58%	58%
Collectieve zorgverzekering			
Doelgroep	1.624 ³	2.500	2.550
Gebruik	845	1.022	895
Bereik	52%	41%	35%
Meedoen volwassenen			
Doelgroep	1.472	1.449	1.469
Gebruik	1.089	1.213	1.280
Bereik	74%	84%	87%
Meedoen Kindpakket⁴			
Doelgroep	513	537	561
Gebruik	397	468	503
Bereik	77%	87%	90%
Meedoen schoolkosten			
Doelgroep	235	241	268
Gebruik	59	72	76
Bereik	25%	30%	28%
Gratis openbaar vervoer AOW'ers			
Doelgroep	283	266	251
Gebruik	104	121	128
Bereik	37%	45%	51%
Individuele studietoelage			
Doelgroep	-	Onbekend	Onbekend
Gebruik	-	4	5
Bereik	-	-	-

³ In de Armoedemonitor 2017 is de doelgroep (minima met een inkomen tot 130 procent) weergegeven die de gemeente in beeld had. De daadwerkelijke doelgroep zal groter zijn geweest. Waardoor het bereik in 2018 lager zal zijn geweest dan weergegeven in de Armoedemonitor 2018. In 2017 was dit niet aan de orde, toen was de inkomensgrens voor de collectieve zorgverzekering 110 procent Wsm.

⁴ Het budget van de Meedoenregeling staat op de Ridderkerkpas en de Ridderkerkpas staat geregistreerd op naam van de ouder(s). Hierdoor is het niet mogelijk om het aantal kinderen dat gebruik heeft gemaakt van het Kindpakket weer te geven.

Hieronder volgt een tabel met het bereik per regeling van de drie BAR-gemeenten. Daarnaast wordt per regeling het gemiddelde bereik weergegeven dat we bij andere gemeenten zien.

Tabel 4.1.2 Bereik regelingen BAR-gemeenten en gemiddeld bij andere gemeenten

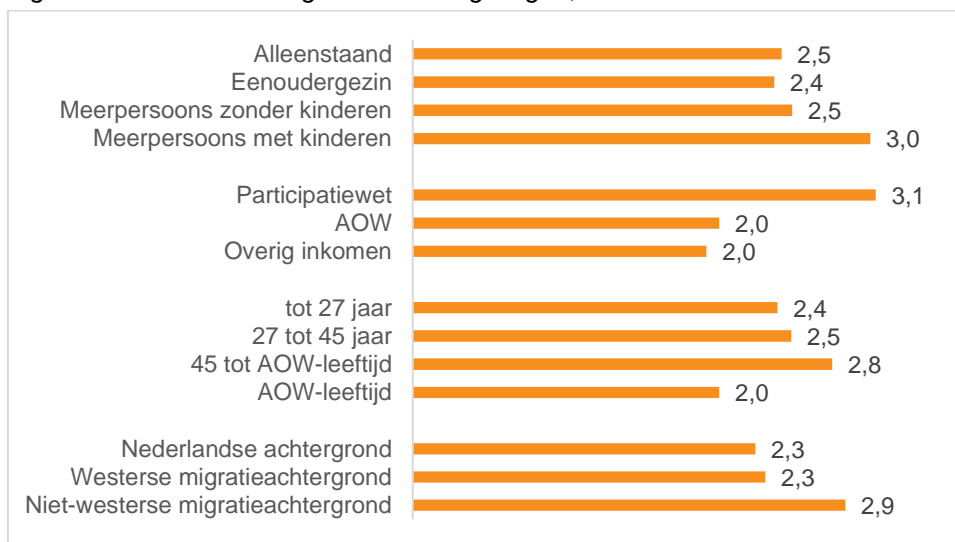
Regeling	Ridderkerk	Barendrecht	Albrands- waard	Gemiddeld andere gemeenten
Kwijtschelding	74%	81%	86%	70 à 75%
Bijzondere bijstand	30%	25%	26%	25 à 30%
Individuele inkomensvoet	58%	41%	53%	50 à 55%
Collectieve zorgverzekering	35%	52%	30%	35 à 40%
Meedoen: volwassenen (Ridderkerkpas)	87%	36%	37%	40 à 45%
Meedoen: Kindpakket	90%	66%	65%	50 à 55%
Meedoen: schoolkosten	28%	30%	34%	40 à 45%

Cumulatief gebruik regelingen voor volwassenen

Minimahuishoudens in Ridderkerk maken gemiddeld gebruik van 2,5 van de zes regelingen die voor alle minimahuishoudens beschikbaar zijn. Deze regelingen zijn de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen, bijzondere bijstand, individuele inkomensvoet, de collectieve zorgverzekering, Meedoen voor volwassenen en gratis openbaar vervoer voor AOW-gerechtigden⁵. Doordat het gebruik van de meeste regelingen in 2019 is gestegen, ligt het gemiddelde cumulatieve gebruik iets hoger dan 2018 en 2017 (2,4 regelingen per huishouden).

Meerpersoonshuishoudens met kinderen, huishoudens met een bijstandsuitkering, huishoudens in de leeftijd van 45 jaar tot AOW-leeftijd en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken meer dan gemiddeld gebruik van de beschikbare regelingen.

Figuur 4.1.1. Gemiddeld gebruik zes regelingen, inkomen tot 110%

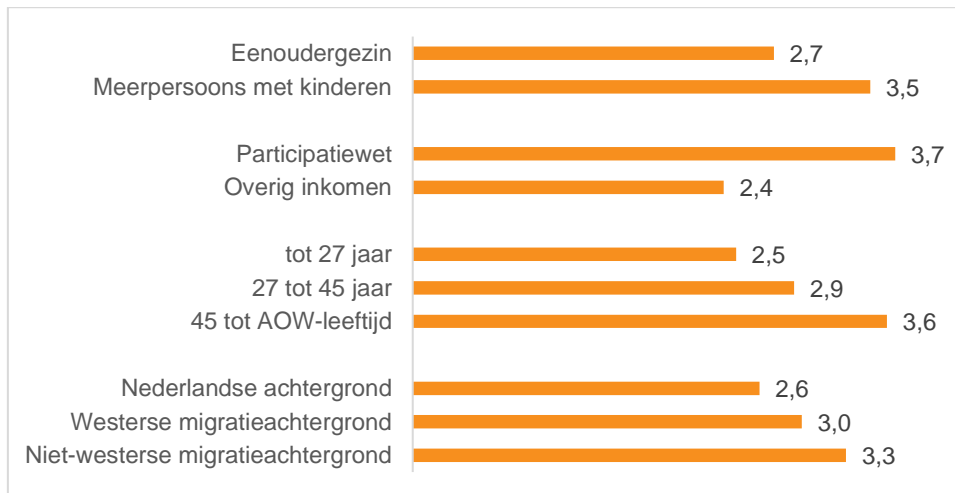
Cumulatief gebruik alle regelingen

Naast de zes genoemde regelingen die voor alle minimahuishoudens beschikbaar zijn kent de gemeente twee regelingen die alleen beschikbaar zijn voor huishoudens met kinderen. Dit zijn het Meedoen Kindpakket en Meedoen schoolkosten. In totaal kunnen huishoudens met kinderen van acht regelingen gebruikmaken.

⁵ De individuele studietoelage is niet meegenomen, omdat een beperkte groep recht heeft op de regeling.

Minimahuishoudens met kinderen maken gemiddeld van 3,1 van de acht regelingen gebruik. Ook hier maken meerpersoonshuishoudens met kinderen, huishoudens met een bijstandsuitkering, huishoudens tussen 45 jaar en AOW-leeftijd en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond gemiddeld van meer regelingen gebruik. Ook dit gemiddelde gebruik is iets hoger dan in 2018 (3,0).

Figuur 4.1.2. Gemiddeld gebruik acht regelingen, inkomen tot 110%

4.2. Kenmerken gebruikers per regeling

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Huishoudens in Ridderkerk kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en Onroerende Zaak Belasting (OZB). De doelgroep bestaat uit huishoudens met een inkomen op of rond het voor dat huishoudtype geldende sociale minimum. In 2019 hebben 873 huishoudens kwijtschelding toegekend gekregen:

- Meerpersoonshuishoudens met kinderen maken vaker dan andere huishoudtypen gebruik van de kwijtschelding;
- Huishoudens met een migratieachtergrond maken vaker gebruik van de kwijtschelding dan huishoudens met een Nederlandse achtergrond.

Bijzondere bijstand

Het bijzondere bijstandsbeleid in de gemeente Ridderkerk is erop gericht om mensen met een inkomen tot 110 procent Wsm te ondersteunen die bijzondere noodzakelijke kosten hebben en deze niet zelf kunnen betalen. Bij een inkomen hoger dan 110 procent Wsm kunnen mensen nog steeds van de bijzonder bijstand gebruikmaken, dan wordt draagkracht berekend. In 2019 hebben 448 huishoudens een of meerdere verstrekkingen vanuit de bijzondere bijstand gekregen:

- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken het vaakst gebruik van de bijzondere bijstand, huishoudens met een overig inkomen maken hier het minst vaak gebruik van;
- Meerpersoonshuishoudens met kinderen maken relatief vaak gebruik van de bijzondere bijstand;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken vaker dan gemiddeld gebruik van de bijzondere bijstand, het gebruik onder huishoudens met een andere achtergrond is gelijk.

Individuele inkomenstoelage

De individuele inkomenstoelage is bedoeld als inkomensondersteuning voor mensen die langdurig afhankelijk zijn van een minimuminkomen. In de gemeente Ridderkerk bestaat de doelgroep uit inwoners tussen de 21 jaar en pensioengerechtigde leeftijd die gedurende drie jaar een inkomen heeft tot 110 procent Wsm. Verder geldt als voorwaarde voor toekenning dat

er in de afgelopen drie jaar geen mogelijkheden waren voor inkomensverbetering. In 2019 hebben 413 huishoudens gebruikgemaakt van de individuele inkomenstoelage;

- De groep die gebruik heeft gemaakt van de individuele inkomenstoelage bestaat voor het grootste deel uit huishoudens met een bijstandsuitkering. Deze huishoudens maken ook relatief veel vaker gebruik van deze regeling dan huishoudens met een ander inkomen;
- Meerpersoonshuishoudens met kinderen maken relatief vaak gebruik van de individuele inkomenstoelage. Eenoudergezinnen maken het minst vaak gebruik van de inkomenstoelage;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken vaker gebruik van de individuele inkomenstoelage dan huishoudens met een andere achtergrond.

Collectieve zorgverzekering

De gemeente Ridderkerk biedt minima met een inkomen tot 130 procent Wsm de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve aanvullende zorgverzekering. Minima kunnen hierbij kiezen uit pakketten van CZ of van DSW. Ze krijgen korting op de premie en profiteren van extra vergoedingen voor zorgkosten. De pakketten van CZ worden hierbij het vaakst gekozen.

Tabel 4.2.1 Gebruik pakketten collectieve zorgverzekering, aantal huishoudens

Verzekeraar	2017	2018	2019
CZ	713	894	768
DSW	132	133	133
Totaal	845	1.022	895

In totaal hebben 895 huishoudens in 2019 gebruikgemaakt van de collectieve zorgverzekering;

- Huishoudens met een inkomen vanuit de AOW maken het vaakst gebruik van de collectieve zorgverzekering, huishoudens met een overig inkomen het minst;
- Meerpersoonshuishoudens (zowel met als zonder kinderen) maken bovengemiddeld vaak gebruik van de collectieve zorgverzekering. Eenoudergezinnen maken hier relatief erg weinig gebruik van;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken vaker gebruik van de collectieve zorgverzekering dan huishoudens met een andere achtergrond. Het gebruik ligt het laagst onder huishoudens met een westerse migratieachtergrond.

Meedoen volwassenen

Met de regeling Meedoen kunnen volwassen minima met een inkomen tot 110 procent Wsm een tegemoetkoming krijgen voor de kosten van sociale participatie: zoals deelname aan sport, deelname aan sociale en culturele activiteiten of lidmaatschap van de bibliotheek. Het budget voor deze regeling wordt verstrekt via de Ridderkerkpas. Huishoudens met een bijstandsuitkering krijgen automatisch een Ridderkerkpas toegestuurd. In 2019 hebben 1.280 huishoudens een budget vanuit de regeling Meedoen gekregen;

- Doordat zij de Ridderkerkpas automatisch krijgen toegestuurd, hebben nagenoeg alle huishoudens met een bijstandsuitkering een budget gekregen vanuit de regeling Meedoen. Onder AOW'ers ligt het gebruik een stuk lager;
- Meerpersoonshuishoudens met kinderen maken relatief het vaakst gebruik van de regeling Meedoen;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken bovengemiddeld vaak gebruik van de regeling Meedoen.

Meedoen Kindpakket

Minima met kinderen kunnen een tegemoetkoming krijgen voor kosten die zij maken zodat hun kind kan meedoen. Vanuit het Kindpakket kunnen kinderen een tegoed krijgen voor bijvoorbeeld lidmaatschap van een vereniging, muzieklles of bijvoorbeeld een fiets. Dit tegoed wordt op de Ridderkerkpas gestort. De doelgroep bestaat uit huishoudens met kinderen tussen 0 en 18 jaar en een inkomen tot 110 procent. Ook gezinnen in de schuldhulpverlening komen in aanmerking voor het Kindpakket. In 2019 hebben 503 huishoudens gebruikgemaakt van het Kindpakket:

- Zo goed als alle huishoudens met een bijstandsuitkering maken gebruik van het Kindpakket. Net als bij de regeling Meedoen Volwassenen komt dit doordat kinderen in huishoudens met een bijstandsuitkering de Ridderkerkpas automatisch krijgen toegestuurd;
- Eenoudergezinnen maken iets vaker gebruik van het Kindpakket dan meerpersoonshuishoudens met kinderen;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken vaker gebruik van het Kindpakket dan huishoudens met een andere achtergrond. Het gebruik is het laagst onder huishoudens met een westerse migratieachtergrond.

Meedoen schoolkosten

Minimahuishoudens met kinderen op het voortgezet onderwijs en een inkomen tot 110 procent Wsm kunnen gebruikmaken van de regeling Meedoen schoolkosten. De tegemoetkoming is voor een kind in het brugklasjaar € 250. Voor latere schooljaren is de tegemoetkoming per kind € 100. In 2019 hebben 76 huishoudens gebruikgemaakt van Meedoenregeling schoolkosten;

- Huishoudens met een bijstandsuitkering maken vaker gebruik van de regeling Meedoen schoolkosten dan huishoudens met een andere inkomensbron;
- Het verschil in gebruik tussen eenoudergezinnen en meerpersoonshuishoudens met kinderen is nihil;
- Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond maken iets vaker gebruik van deze regeling dan huishoudens met een andere achtergrond.

Gratis openbaar vervoer AOW-gerechtigde minima

AOW-gerechtigde minima met een inkomen tot 110 procent Wsm kunnen in Ridderkerk gratis gebruikmaken van het openbaar vervoer van de RET, zodat ze geen belemmering ervaren in het bezoeken van een arts of het onderhouden van hun sociale contacten. In 2019⁶ hebben 128 huishoudens gebruikgemaakt van de regeling gratis openbaar vervoer;

- Meerpersoonshuishoudens maken vaker gebruik van het gratis openbaar vervoer dan eenpersoonshuishoudens;
- Huishoudens met een Nederlandse afkomst maken het vaakst gebruik van deze regeling. Onder huishoudens met een niet-westerse achtergrond ligt het gebruik relatief laag.

Individuele studietoeslag

Studenten met een arbeidshandicap die niet in staat zijn tot het verdienen van het Wettelijk minimumloon (WML) maar wel mogelijkheden hebben tot arbeidsparticipatie kunnen een aanvraag indienen voor een studietoeslag. De doelgroep bestaat uit studenten van 18 jaar of ouder met een arbeidsbeperking. Door deze regeling kunnen zij de studie en arbeidsparticipatie combineren. Op basis van de voor dit onderzoek gebruikte bestanden kunnen we de doelgroep niet bepalen.

In 2019 hebben 5 studenten gebruikgemaakt van de individuele studietoeslag⁷.

⁶ De regeling gratis vervoer voor AOW-gerechtigde minima is beëindigd per 1 juli 2019. Vanaf 1 juli konden alle AOW-gerechtigden gebruikmaken van gratis openbaar vervoer van de RET. De 128 huishoudens hebben voor 1 juli 2019 gebruikgemaakt van deze regeling.

⁷ Om de privacy te waarborgen geven we geen kenmerken van de gebruikers weer.

5. Wmo en schuldhulpverlening

5.1. Ruim een kwart van de minimahuishoudens maakt gebruik van de Wmo

Zowel het totaal aantal huishoudens met een of meerdere Wmo-voorzieningen, als het aantal minimahuishoudens met Wmo is in de periode 2017-2019 ieder jaar flink gestegen. In 2017 betrof het 2.578 huishoudens met één of meerdere verstrekkingen vanuit de Wmo, in 2019 zijn dit er 3.217. De verdeling minima en niet-minima (het aandeel minimahuishoudens) is redelijk stabiel: 12 procent van de huishoudens heeft een minimuminkomen.

In 2019 heeft 26 procent van alle minimahuishoudens gebruikgemaakt van de Wmo. Bij andere gemeenten zien we dat gemiddeld 20 à 25 procent van de minimahuishoudens gebruikmaakt van de Wmo, de overlap in Ridderkerk in 2019 ligt hier dus iets boven. Deze overlap in Ridderkerk is sinds 2017 ieder jaar gestegen: in 2017 maakte 19 procent van alle minimahuishoudens gebruik van de Wmo. Die stijging loopt in lijn met de algemene toename van de Wmo: ook niet-minima maken steeds vaker van de Wmo gebruik.

Onder huishoudens met hogere inkomens ligt het gebruik van de Wmo een stuk lager: 14 procent van de huishoudens met een hoger inkomen maakt gebruik van de Wmo. Minimahuishoudens maken dus relatief vaak gebruik van de Wmo vergeleken met niet-minimahuishoudens.

Van de 388 minimahuishoudens met Wmo is 60 procent alleenstaand, bijna één op de drie heeft de AOW-gerechtigde leeftijd en 59 procent heeft een Nederlandse achtergrond.

Tabel 5.1.1 Inkomensverdeling Wmo-gebruikers

Wmo	2017		2018		2019		Aandeel Wmo t.o.v. alle huishoudens
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Tot 110% Wsm	282	11%	320	11%	388	12%	26%
Overige huishoudens	2.296	89%	2.526	89%	2.829	88%	14%
Totaal	2.578	100%	2.846	100%	3.217	100%	15%

Tabel 5.1.2 Kenmerken minimahuishoudens tot 110% Wsm met Wmo

Categorie	2017	2018	2019	
			Aantal	%
Huishoudtype				
Alleenstaand	66%	63%	232	60%
Eenoudergezin	7%	7%	52	13%
Meerpers zonder kinderen	21%	21%	70	18%
Meerpers met kinderen	6%	9%	34	9%
Totaal	100%	100%	388	100%
Leeftijdscategorie				
Tot 27 jaar	4%	3%	10	3%
27 tot 45 jaar	15%	19%	94	24%
45 tot AOW-leeftijd	41%	42%	159	41%
AOW-leeftijd	40%	36%	125	32%
Totaal	100%	100%	388	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	67%	63%	229	59%
Westerse migratieachtergrond	11%	10%	41	11%
Niet-westerse migratieachtergrond	22%	27%	118	30%
Totaal	100%	100%	388	100%

5.2. Ruim een op de tien minimahuishoudens krijgt hulp bij schulden bij PLANgroep

Schulddienstverlening (SDV) is bedoeld voor inwoners die zelf hun problematische schulden niet meer kunnen oplossen. Het belangrijkste onderdeel van schulddienstverlening betreft een minnelijke schuldregeling, uitgevoerd door PLANgroep. Wanneer een minnelijk traject niet mogelijk is kan een aanvraag worden gedaan voor toelating tot de WSNP (het wettelijk traject).

In 2019 hebben 285 huishoudens een traject van de schulddienstverlening bij PLANgroep doorlopen. Dit is minder dan in 2017 (357 huishoudens), en nagenoeg evenveel als in 2018. Net als in die jaren, vinden we ruim de helft van deze huishoudens terug in de minimapopulatie.

Dit betekent dat 11 procent van alle minimahuishoudens in de gemeente een vorm van schulddienstverlening bij PLANgroep heeft gekregen. Dat ligt in lijn met de gemiddelde overlap van 10 procent die we bij andere gemeenten zien. Van alle niet-minimahuishoudens krijgt minder dan een procent hulp bij schulden.

52 procent van de minimahuishoudens die in 2019 in een traject van de SDV heeft doorlopen heeft thuiswonende kinderen, 51 procent is jonger dan 45, 45 procent heeft een Nederlandse achtergrond en 43 procent heeft een niet-westerse migratieachtergrond.

Tabel 5.2.1 Inkomensverdeling SDV-gebruikers

SDV	2017		2018		2019		Aandeel SDV t.o.v. alle huish.
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Tot 110% Wsm	201	56%	159	56%	163	57%	11,1%
Overige huishoudens	156	44%	127	44%	122	43%	0,6%
Totaal	357	100%	286	100%	285	100%	1,4%

Tabel 5.2.2 Kenmerken minimahuishoudens tot 110% Wsm met SDV

Categorie	2017	2018	2019	
			Aantal	%
Huishoudtype				
Alleenstaand	40%	31%	49	30%
Eenoudergezin	27%	30%	54	34%
Meerpers zonder kinderen	16%	18%	30	18%
Meerpers met kinderen	17%	21%	30	18%
Totaal	100%	100%	163	100%
Leeftijdscategorie				
Jonger dan 45 jaar	50%	49%	83	51%
45 jaar en ouder	50%	51%	80	49%
Totaal	100%	100%	163	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	53%	50%	73	45%
Westerse migratieachtergrond	11%	12%	19	12%
Niet-westerse migratieachtergrond	36%	38%	71	43%
Totaal	100%	100%	163	100%

Bijlage 1. Methodiek Armoedemonitor

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van registratiegegevens van de verschillende lokale en landelijke regelingen die de gemeente uitvoert. Daarbij gaat het om de volgende voorzieningen: Participatiewet, minimaregelingen en kwijschelding gemeentelijke belastingen. Alle brongegevens zijn via encryptie versleuteld aangeleverd zodat ze niet te herleiden zijn tot individuele natuurlijke personen.

Onderstaand beschrijven we de wijze waarop het onderzoeksbestand is aangemaakt.

Stap 1

In de eerste bewerkingsstap wordt de informatie uit de genoemde registratiebronnen aan het actuele BRP-bestand (dat ook is versleuteld) gekoppeld. Op deze wijze wordt inzichtelijk welke personen gebruik maken of gebruik hebben gemaakt van welke voorziening.

Stap 2

In stap 2 wordt aan de hand van de BRP een analysebestand op huishoudniveau gemaakt. We onderscheiden 4 huishoudtypes: alleenstaanden, eenoudergezinnen, meerpersoonshuishoudens met kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen. De operationele definities van deze begrippen treft u verderop in deze verantwoording aan.

Stap 3

Het feitelijke gebruik van voorzieningen in het jaar voorafgaand aan het peilmoment van de BRP wordt op huishoudniveau vastgesteld. Indien één persoon binnen het huishouden gebruik heeft gemaakt van een bepaalde voorziening, wordt dit toegerekend naar het hele huishouden.

Statistisch kader

In tegenstelling tot wat gangbaar is bij sociaalwetenschappelijk onderzoek is dit rapport gebaseerd op gegevens van de totale bevolkingspopulatie. Dat betekent dat de vermelde aantallen en percentages niet getoetst hoeven te worden op statistische betrouwbaarheid en altijd de feitelijke situatie weergeven.

Operationele definitie huishouden

Het bepalen van het soort en type huishouden gebeurt aan de hand van gegevens uit de bevolkingsadministratie en wel op de volgende wijze:

- indien één persoon op een adres woont, is duidelijk dat er sprake is van een alleenstaande;
- personen op één adres waartussen geregistreerde ouder-kindrelaties of echtrelaties bestaan worden tot een gezamenlijk huishouden gerekend;
- indien er één meerderjarige op een adres woont met een ouder-kindrelatie tellen we een eenoudergezin;
- indien er meer meerderjarige op een adres wonen waarbij één meerderjarige ouder is en er een ouder-kindrelatie bestaat met de andere meerderjarige (en/of minderjarige) tellen we een eenoudergezin;
- als er vier of meer meerderjarigen op een adres wonen, gaan we ervan uit dat er meerdere huishoudens op dit adres gevestigd zijn;
- indien er drie meerderjarigen zonder echtrelatie op één adres wonen, kijken we naar de gemiddelde leeftijd. Ligt die onder de 27 jaar dan rekenen we iedere persoon als een afzonderlijk (studenten)huishouden. Ligt deze boven de 27 jaar dan tellen we één meerpersoonshuishouden.
- als er minimaal 20 personen op een gezamenlijk adres wonen, registreren we een institutioneel huishouden, tenzij de gemiddelde leeftijd van alle bewoners hoger is dan de AOW-leeftijd. Iedere bewoner wordt dan als afzonderlijk huishouden meegeteld (gehuwden tellen als één huishouden).

Zelfstandig huishouden

Een zelfstandig huishouden bestaat uit een of meer personen die alleen of samen in een woonruimte gehuisvest zijn en zelf in hun dagelijkse levensbehoeften voorzien.

Institutioneel huishouden

Tot de institutionele huishoudens behoren adressen met minimaal 20 personen, waarbij de gemiddelde leeftijd jonger is dan de AOW-leeftijd. Hiertoe behoren bijvoorbeeld opvangcentra, penitentiaire inrichtingen, kindertehuizen en internaten.

In de bevolkingsoverzichten in deze rapportage zijn deze personen meegeteld. In de hoofdstukken waar de inkomensverdeling in termen van huishoudens wordt besproken blijven zij buiten beschouwing.

Besteedbaar inkomen (CBS)

Besteedbaar inkomen is het bruto-inkomen verminderd met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (zoals alimentatie) en de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting. Het bruto-inkomen omvat winst uit onderneming, bruto-inkomsten uit arbeid, inkomsten uit vermogen en bruto ontvangen overdrachten (zoals AOW, Anw, WAO/WIA, studiefinanciering, kinderbijslag en huursubsidie).

Inkomensbron

In dit onderzoek worden de termen Participatiewet, AOW en 'ander' inkomen gebruikt. Voor de bijstandsgerechtigden is de inkomensbron direct vast te stellen. De AOW-inkomensgrondslag is bepaald op basis van de leeftijd van de huishoudoudste. De AOW-gerechtigde huishoudens die tevens een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen rekenen we eveneens tot deze categorie. Alle overige inkomens zijn vervolgens onder de noemer 'ander' inkomen gebracht.

Wanneer het inkomen van een huishouden alleen bestaat uit AOW dan wordt het huishouden tot de minimapopulatie gerekend.

Berekening van de duur van het minimuminkomen

De duur van de periode waarin een huishouden op het minimuminkomen leeft, wordt berekend aan de hand van een combinatie van gegevens uit verschillende bronnen. Een sluitende definitie in termen van een volledig onafgebroken periode is niet altijd mogelijk. Indien de periode tussen het gebruik van de ene regeling en de andere maximaal 30 dagen is, wordt dit daarom toch als aaneengesloten periode gezien.

Wettelijk sociaal minimum

Het wettelijk sociaal minimum is de actuele bijstandsnorm voor het betreffende huishoudtype. Deze normbedragen worden halfjaarlijks vastgesteld. Voor AOW-huishoudens is de netto AOW-uitkering het normbedrag voor het wettelijke sociale minimum.

Herkomst (CBS)

Voor bepaling van herkomst wordt gekeken naar het geboorteland van de ouder(s). Iemand met een migratieachtergrond is iemand waarvan minimaal een van de ouders in het buitenland is geboren. Inwoners afkomstig uit Europa, Noord-Amerika, Australië, Japan en Indonesië worden als mensen met een westerse migratieachtergrond gezien. Andere landen worden gezien als niet-westers.

Bijlage 2. Bevolkingskarakteristieken

In deze bijlage staat een aantal kenmerken van de bevolkingspopulatie, op 31 december van het desbetreffende jaar.

Alle huishoudens

Onderstaande tabel geeft het aantal inwoners en huishoudens weer.

Tabel B2.1 Aantal huishoudens en inwoners Ridderkerk⁸

Categorie	2017	2018	2019
Aantal huishoudens	20.923	20.987	21.060
Aantal personen	45.780	46.168	46.246
Gemiddelde huishoudgrootte	2,2	2,2	2,2

Kenmerken

Tabel B2.2 Kenmerken alle huishoudens 2017, 2018 en 2019

Categorie	2017	2018	2019	
	%	%	Aantal	%
Huishoudtype				
Alleenstaand	34%	34%	7.260	34%
Eenoudergezin	4%	4%	764	4%
Meerpers zonder kinderen	43%	43%	9.001	43%
Meerpers met kinderen	19%	19%	4.035	19%
Totaal	100%	100%	21.060	100%
Leeftijdscategorie				
Tot 27 jaar	3%	3%	524	2%
27 tot 45 jaar	23%	23%	4.827	23%
45 tot AOW-leeftijd	38%	38%	7.999	38%
AOW-leeftijd	36%	36%	7.710	37%
Totaal	100%	100%	21.060	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	81%	80%	16.744	80%
Westerse migratieachtergrond	10%	10%	2.111	10%
Niet-westerse migratieachtergrond	9%	10%	2.205	10%
Totaal	100%	100%	21.060	100%
Wijk				
Het Zand	6,4%	6%	1.367	6%
Rijsoord	5,8%	6%	1.215	6%
Centrum	11,3%	11%	2.220	11%
Bolnes	17,9%	18%	3.775	18%
Drievliet	17,3%	17%	3.644	17%
West	8,7%	9%	1.841	9%
Slikkerveer	18,1%	19%	3.930	19%
Oost	13,1%	13%	2.775	13%
Oostendam	1,1%	1%	239	1%
Donkersloot	0,2%	0%	54	0%
Totaal	100%	100%	21.060	100%

⁸ Alle gegevens in de tabellen in deze monitor zijn gebaseerd op gemeentelijke registratiegegevens, tenzij anders aangegeven. Landelijke cijfers zijn afkomstig van het CBS.

Bijlage 3. Kenmerken kinderen

In deze bijlage staat een aantal kenmerken van de kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar in de gemeente Ridderkerk.

Kenmerken

Tabel B3.1 Kenmerken alle kinderen 2017, 2018 en 2019

Categorie	2017	2018	2019	
	%	%	Aantal	%
Huishoudtype				
Eenoudergezin	14%	14%	1.273	15%
Meerpers met kinderen	86%	86%	7.199	85%
Totaal	100%	100%	8.472	100%
Leeftijdscategorie				
Tot 4 jaar	22%	22%	1.876	22%
4 tot 12 jaar	44%	44%	3.800	45%
12 tot 18 jaar	34%	34%	2.796	33%
Totaal	100%	100%	8.472	100%
Herkomst				
Nederlandse achtergrond	76%	75%	6.330	75%
Westerse migratieachtergrond	6%	6%	474	5%
Niet-westerse migratieachtergrond	18%	19%	1.668	20%
Totaal	100%	100%	8.472	100%
Woonwijk				
Het Zand	7%	6%	559	6%
Rijsoord	7%	7%	578	7%
Centrum	10%	10%	841	10%
Bolnes	16%	15%	1.327	16%
Drievliet	16%	17%	1.460	17%
West	6%	6%	491	6%
Slikkerveer	22%	22%	1.833	22%
Oost	14%	15%	1.210	14%
Oostendam	2%	2%	150	2%
Donkersloot	0%	0%	23	0%
Totaal	100%	100%	8.472	100%

Bijlage 4. Kenmerken minima tot 100 procent Wsm

In deze bijlage geven we kenmerken weer van minimahuishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft.

Tabel B4.1 Huishoudens naar inkomen in Ridderkerk

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	2017		2018		2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Tot 100%	1.131	5,4%	1.059	5,0%	1.173	5,6%
Overig	19.792	94,6%	19.928	95,0%	19.887	84,6%
Totaal	20.923	100%	20.987	100%	21.060	100%

Kenmerken

Tabel B4.2 Kenmerken minima tot 100% Wsm 2017, 2018 en 2019

Categorie	2017		2018		2019	
			Aantal	%		
Inkomensbron						
Participatiewet	69%	72%	757	65%		
AOW	15%	11%	181	15%		
Overig inkomen	16%	17%	235	20%		
Totaal	100%	100%	1.173	100%		
Huishoudtype						
Alleenstaand	50%	47%	573	49%		
Eenoudergezin	16%	17%	200	17%		
Meerpers zonder kinderen	20%	20%	229	19%		
Meerpers met kinderen	14%	16%	171	15%		
Totaal	100%	100%	1.173	100%		
Leeftijdscategorie						
Tot 27 jaar	7%	6%	67	6%		
27 tot 45 jaar	32%	33%	373	32%		
45 tot AOW-leeftijd	47%	50%	552	47%		
AOW-leeftijd	14%	11%	181	15%		
Totaal	100%	100%	1.173	100%		
Herkomst						
Nederlandse achtergrond	46%	42%	498	42%		
Westerse migratieachtergrond	11%	11%	126	11%		
Niet-westerse migratieachtergrond	43%	47%	549	47%		
Totaal	100%	100%	1.173	100%		
Woonwijk						
Het Zand	2%	2%	17	2%		
Centrum	21%	20%	225	19%		
Bolnes	21%	21%	251	22%		
Drievliet	14%	15%	191	16%		
West	7%	7%	90	8%		
Slikkerveer	16%	16%	169	14%		
Oost	17%	17%	204	17%		
Rijsoord, Oostendam en Donkersloot	2%	2%	26	2%		
Totaal	100%	100%	1.173	100%		

Bijlage 5. Kenmerken personen tot 110 procent Wsm

In deze bijlage geven we kenmerken weer van de personen met een inkomen tot 110 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft op 31 december 2019.

Tabel B5.1 Aantal personen Ridderkerk naar inkomenspercentage

Inkomenspercentage t.o.v. Wsm	Aantal	%
Tot 100% Wsm	2.447	5,3%
100% tot 110% Wsm	715	1,5%
Totaal personen tot 110%	3.162	6,8%
Overig	43.084	93,2%
Totaal	46.246	100%

Tabel B5.2 Kenmerken minima tot 110% Wsm, personen

Categorie	2019	
	Aantal	%
Inkomensbron		
Participatiewet	1.693	54%
AOW	386	12%
Overig inkomen	1.083	34%
Totaal	3.162	100%
Huishoudtype		
Alleenstaand	673	21%
Eenoudergezin	815	26%
Meerpers zonder kinderen	650	21%
Meerpers met kinderen	1.024	32%
Totaal	3.162	100%
Leeftijdscategorie		
Tot 27 jaar	1.368	43%
27 tot 45 jaar	692	22%
45 tot AOW-leeftijd	807	26%
AOW-leeftijd	295	9%
Totaal	3.162	100%
Herkomst		
Nederlandse achtergrond	1.254	40%
Westerse migratieachtergrond	268	8%
Niet-westerse migratieachtergrond	1.640	52%
Totaal	3.162	100%
Woonwijk		
Rijsoord	40	1%
Centrum	536	17%
Bolnes	660	21%
Drievliet	525	17%
West	234	7%
Slikkerveer	467	15%
Oost	635	20%
Oostendam	30	1%
Het Zand en Donkersloot	35	1%
Totaal	3.162	100%

Bijlage 6. Afkortingen

Tabel B6.1 Afkortingenlijst

Afkorting	
AOW	Algemene Ouderdomswet
BRP	Basisregistratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Planbureau
SDV	Schulddienstverlening
VT	Vakantietoelage
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsm	Wettelijk sociaal minimum
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WW	Werkloosheidswet
ZZP	Zelfstandige zonder personeel